

NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ APMOKESTINIMAS PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIU

Turinys

I. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ PARDAVIMAS	1
1. Koks automobilis PVM tikslais laikomas naudotu automobiliu?	1
2. Ką turi žinoti naudotų automobilių pardavėjas?	1
II. PVM SKAIČIAVIMAS NUO TIEKIAMO AUTOMOBILIO MARŽOS	2
3. Kokie yra ypatumai, kai PVM apskaičiuojamas nuo tiekiamo naudoto automobilio maržos?	2
III. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ APMOKESTINIMAS PVM, KAI MARŽOS SCHEMA NETAIKOMA	5
4. Kaip apskaičiuojamas PVM, kai tiekiamiems naudotiems automobiliams netaikoma maržos apmokestinimo schema?.....	5
5. Kokiais atvejais tiekiant į ES valstybę narę naudotus automobilius taikomas 0 proc. PVM tarifas?	5
6. Kokiais atvejais į ES valstybę narę tiekiami naudoti automobiliai apmokestinami, taikant standartinį PVM tarifą?	6
7. Kokiais atvejais iš ES teritorijos išgabenti naudoti automobiliai apmokestinami PVM taikant 0 proc. PVM tarifą?	6
8. Ar reikia skaičiuoti PVM, kai naudotus automobilius tiekia ne PVM mokėtojas?	6
IV. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ ĮSIGIJIMAS	7
9. Ką turi žinoti naudotus automobilius iš ES valstybių įsigyjantis Lietuvos pirkėjas?.....	7
10. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti PVM, jei šio automobilio pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, taikantis naudotų automobilių specialią apmokestinimo schemą?.....	7
11. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti PVM, jei pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, netaikantis naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos?.....	7
12. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti pardavimo PVM, jei to automobilio pardavėjas yra ES valstybės asmuo, ne PVM mokėtojas?	9

Pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (toliau - PVM įstatymas), PVM mokėjimo prievolės atsiranda ne tik asmenims, kurie tiekia naudotus automobilius Lietuvoje, į Europos Sąjungos (toliau - ES) valstybes ar už ES teritorijos ribų, bet kai kuriais atvejais ir asmenims, kurie šiuos automobilius įsigyja iš ES valstybių.

Šio leidinio tikslas - paaiškinti naudotų automobilių pirkėjų ir pardavėjų pagrindines PVM mokėjimo prievoles.

I. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ PARDAVIMAS

1. Koks automobilis PVM tikslais laikomas naudotu automobiliu?

Naudotas automobilis - tai automobilis, kuris atitinka abi šias sąlygas:

- parduotas daugiau kaip 6 mėnesiai nuo jo eksploatacavimo pradžios
- ir
- yra nuvažiuojęs daugiau kaip 6 000 kilometrų.

Koks automobilis PVM tikslais, kai sandoriai vyksta tarp ES valstybių, laikomas nauju - paaiškinta PVM įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje.

2. Ką turi žinoti naudotų automobilių pardavėjas?

Naudotų automobilių pardavėjas, PVM mokėtojas, parduodamas naudotus automobilius vidaus rinkoje, juos išveždamas į ES valstybes ar už ES teritorijos ribų, gali pasirinkti nuo kokios naudoto automobilio apmokestinamosios vertės skaičiuoti PVM, t. y. gali pasirinkti, ar PVM skaičiuoti nuo maržos (PVM skaičiuoti nuo maržos galima, kai tenkinamos atsakyme į 3 klausimą nurodytos sąlygos), ar - nuo visos tiekiamo naudoto automobilio apmokestinamosios vertės.

II. PVM SKAIČIAVIMAS NUO TIEKIAMO AUTOMOBILIO MARŽOS

3. Kokie yra ypatumai, kai PVM apskaičiuojamas nuo tiekiamo naudoto automobilio maržos?

Kai PVM mokėtojas pasirenka PVM skaičiuoti nuo tiekiamo naudoto automobilio maržos, laikoma, kad jis naudotus automobilius apmokestina taikydamas specialią apmokestinimo PVM schemą. Šiuo atveju naudotų automobilių apmokestinamoji vertė yra pardavėjo marža. Pardavėjo marža apskaičiuojama kaip atlygio (išskyrus PVM), kurį pardavėjas gavo arba turi gauti už patiektą naudotą automobilį, ir sumos, kurią jis sumokėjo arba turi sumokėti savo pardavėjui / tiekėjui šį automobilį įsigydamas, skirtumas (pardavėjo maržai apskaičiuoti naudojami automobilio pardavimo dokumentuose (PVM sąskaitose faktūrose, sąskaitose faktūrose, pirkimo pardavimo sutartyse) nurodyti duomenys)). Maržą reikia apskaičiuoti atskirai kiekvienam automobiliui. Be to, jei kitos ES valstybės narės PVM mokėtojas, parduodamas naudotą automobilį, taikė 0 proc. PVM tarifą, tai Lietuvos PVM mokėtojas Lietuvoje turi apskaičiuoti PVM nuo tokio įsigijimo. Todėl tokio automobilio pardavimo negalima apmokestinti taikant maržos schemą, nes laikoma, kad jis buvo įsigytas su PVM.

1 pavyzdys

Lietuvos įmonė A, PVM mokėtoja, nuolat verčiasi naudotų automobilių prekyba ir šiems automobiliams taiko specialią apmokestinimo PVM schemą. Įmonė A 2023 m. sausio mėn. iš piliečio X be PVM įsigijo naudotą automobilį už 6 000 eurų, kurio pardavimas buvo įformintas pirkimo - pardavimo sutartimi. Minėtą automobilį įmonė A 2023 m. vasario mėn. už 7 000 eurų pardavė įmonei C (pardavimas buvo įformintas PVM sąskaita faktūra). Šiuo atveju automobilio apmokestinamoji vertė bus pardavėjo marža - 826 eurai, kuri apskaičiuojama taip:

1) nustatomas skirtumas tarp atlygio, kurį pardavėjas gavo už patiektą naudotą automobilį iš galutinio pirkėjo ir sumos, kurią jis sumokėjo tiekėjui šį automobilį įsigydamas - $7\,000 - 6\,000 = 1\,000$ eurų;

2) iš nustatyto skirtumo išskaičiuojama mokėtina PVM suma. PVM suma išskaičiuojama pagal PVM įstatymo 92 straipsnyje nurodytą formulę: $(\text{atlygis} \times \text{PVM tarifas}) : (100 + \text{PVM tarifas})$
 $(1\,000 \times 21) / (100 + 21) = 174$ eurai;

3) apskaičiuojama marža (iš pirmame punkte nustatyto skirtumo atimama PVM suma, apskaičiuota antrame punkte) $1\,000 - 174 = 826$ eurai.

2 pavyzdys

Lietuvos įmonė B, PVM mokėtoja, kuri nuolat verčiasi naudotų automobilių prekyba, įsigijo daugtą automobilį iš fizinio asmens, kuris nevykdydamas ekonominės veiklos, pardavė savo asmeninį automobilį už 3 000 eurų. Prieš parduodant šį automobilį, įmonė B jį suremontavo, t. y. pirko detalių automobilio remontui už 500 eurų (įskaitant PVM) ir automobilio remonto paslaugų už 200 eurų (įskaitant PVM). Šį automobilį įmonė B pardavė Lietuvoje už 5 000 eurų. Šiuo atveju apmokestinamoji vertė apskaičiuojama, atimant tik įsigijimo kainą (3 000 eurų): $5\,000 - 3\,000 = 2\,000$ eurų. PVM nuo šios sumos: $(2\,000 \times 21) / (100 + 21) = 347$ eurai.

Ar galima PVM atskaita automobilio remontui pirktų detalių ir paslaugų?

Taip, galima. Skaičiuojant apmokestinamąją vertę nuo maržos atimama tik įsigijimo kaina (3 000 eurų), tačiau remontui ir detalėms patirtų išlaidų PVM atskaita galima.

Reikia pažymėti, kad PVM mokėtojas PVM nuo maržos gali skaičiuoti tokiu atveju, kai jis:

- nuolat verčiasi naudotų automobilių tiekimu (kai PVM mokėtojas tiekia automobilį, kuris į jo apskaitą yra įtrauktas kaip ilgalaikis materialusis turtas, šio sandorio atžvilgiu laikoma, kad reikalavimas dėl nuolatinumo yra įvykdytas) ir

- tiekia be PVM Lietuvoje ar ES teritorijoje įsigytus naudotus automobilius arba tiekia iš ES valstybės narės įsigytus automobilius, kurie toje ES valstybėje narėje buvo apmokestinti taikant naudotų automobilių specialią apmokestinimo PVM schemą (tiekiant naujus automobilius į kitą ES valstybę narę maržos schema netaikoma).

3 pavyzdys

Įmonė A, kuri nuolat verčiasi naudotų automobilių tiekimu, 2023 m. vasario mėn. iš Vokietijos įmonės, PVM mokėtojos, įsigijo naują automobilį (pagal automobilio dokumentus pirmoji registracijos data - 2023 m. sausio mėn.). Ar Lietuvos įmonė A 2023 m. kovo mėn. tiekdamas tokį automobilį Lietuvoje, gali taikyti maržos schemą?

Pagal PVM įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas, kai naują transporto priemonę iš kitos ES valstybės narės iš bet kokio asmens įsigyja ir į Lietuvą atveža bet kuris asmuo, tai toks įsigijimas Lietuvoje yra PVM objektas, t. y. automobilio pirkėjui Lietuvoje atsiranda prievolė apskaičiuoti šio automobilio pardavimo PVM, taikant įsigijimo metu (2023 m. vasario mėn.) galiojantį standartinį PVM tarifą.

Vadinasi, įmonė A privalo apskaičiuoti iš Vokietijos įmonės įsigyto automobilio pardavimo PVM ir jį nustatyta tvarka įtraukti į PVM atskaitą.

Pagal PVM įstatymo 106 straipsnio nuostatas, maržos schema naudotoms prekėms gali būti taikoma tokiu atveju, kai tokia prekė buvo įsigyta be PVM ar įsigyjant tokią prekę pardavėjas buvo pritaikęs maržos schemą. Pateiktu atveju, atsigabenus naują automobilį į Lietuvą, atsiranda prievolė apskaičiuoti šio automobilio pardavimo PVM. Vadinasi, maržos schemas sąlyga, kad automobilis turi būti įsigytas be PVM, neįvykdyta ir dėl to įmonė A, parduodama šį automobilį Lietuvoje, maržos schemas negali taikyti.

4 pavyzdys

Įmonė A nuolat verčiasi naudotų automobilių tiekimu. 2023 m. vasario mėn. įmonė A Lietuvoje iš fizinio asmens be PVM įsigijo naują lengvąjį automobilį (pagal automobilio dokumentus pirmoji automobilio registracijos data - 2023 m. sausio mėn.). Ar Lietuvos įmonė, 2023 m. balandžio mėn. parduodama tokį automobilį Lietuvoje, gali taikyti maržos schemą?

Taip, gali. PVM įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje pateiktu „naujos transporto priemonės“ apibrėžimu reikia vadovautis tik tokiu atveju, kai šių transporto priemonių tiekimo sandoriai vyksta tarp ES valstybių narių. Nagrinėjamu atveju automobilis parduodamas Lietuvoje, be to, jis įsigytas be PVM (tai leidžia daryti prielaidą, kad automobilis įsigytas ne iš „pirmųjų rankų“, t. y. ne iš gamintojo ar automobilių salono, ir jo pardavimo PVM į biudžetą yra sumokėtas). Todėl parduodant šį automobilį maržos schema gali būti taikoma.

5 pavyzdys

Įmonė A nuolat verčiasi naudotų automobilių tiekimu, ji 2023 m. kovo mėn. iš įmonės B, PVM mokėtojos įsigijo naują automobilį (pagal automobilio dokumentus pirmoji registracijos data - 2023 m. sausio mėn.). Įmonė B, vadovaudamasi PVM įstatymo 33 straipsnio nuostatomis, įmonei A minėtą automobilį pardavė be PVM. 2023 m. balandžio mėn. įmonė A šį automobilį pardavė. Ar įmonė A galėjo taikyti maržos schemą?

Kadangi automobilis buvo įsigytas Lietuvoje ir be PVM, tai įmonė A, parduodama tokį automobilį Lietuvoje, galėjo taikyti maržos schemą. Tačiau, jei šį automobilį įmonė A būtų patiekusi į kitą ES valstybę narę, tai atsižvelgiant į tai, kad automobilis, pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 16 dalies nuostatas, laikytinas nauju, įmonė maržos schemas naujam automobiliui nebūtų galėjusi taikyti.

Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika byloje C-471/15 *Sjelle Autogenbrug*, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, kurias įmonė įsigyja iš privačių asmenų, naudotos dalys, kurios skirtos parduoti kaip atsarginės dalys, PVM tikslais laikomos „naudotomis prekėmis“ ir todėl tokių dalių tiekimui nustatyta tvarka gali būti taikoma maržos schema. Išardyto automobilio detalės pirkimo kaina PVM tikslais gali būti laikoma iš naudoto automobilio išimtos naudotos detalės savikaina, kurią nusistatyti turi pats pardavėjas, naudodamasis savo apskaitos duomenimis.

6 pavyzdys

Įmonė, prekiaujanti naudotais automobiliais, už 500 eurų nupirko daužtą automobilį iš Lietuvos gyventojų, nevykdančio ekonominės veiklos. Kadangi taisyti automobilį buvo ekonomiškai nenaudinga, tai buvo nuspręsta automobilį išardyti ir parduoti atskiras jo detales. Tvarkingos detalės, kurias galima toliau panaudoti, buvo įvertintos taip:

Bagажinės dangtis - 50 eurų

Vairo stiprintuvas - 60 eurų
Galinis bamperis 100 eurų
Galinė sėdynė 50 eurų
Spoileriai 2 x 20 eurų = 40 eurų
Amortizatoriai 2 x 40 eurų = 80 eurų
Purkštukai 2 x 10 eurų = 20 eurų
Metalo laužas - 100 eurų.

Pardavus kiekvieną iš šių detalių, pardavimo PVM skaičiuojant nuo maržos, bus atimama pačio PVM mokėtojo nusistatyta detalių įsigijimo savikaina.

Kai pardavėjas, PVM mokėtojas, taiko specialią naudotų automobilių apmokestinimo PVM schemą, tai marža gali būti apmokestinama taikant 0 proc. ar standartinį PVM tarifą.

PVM mokėtojas 0 proc. PVM tarifą naudoto automobilio maržai gali taikyti, kai:

- parduotą naudotą automobilį tiekėjas ar jo užsakymu kitas asmuo išgabena iš ES teritorijos (taikomas PVM įstatymo 108-1 straipsnis);
- kai naudotas automobilis parduodamas pirkėjui, kuris yra įsikūręs už Lietuvos teritorijos ribų (nesvarbu, ar pirkėjas yra iš ES valstybės, ar trečiosios šalies), Lietuvoje neturi padalinio, ir naudotas automobilis pirkėjo ar jo užsakymu kito asmens yra išvežamas iš ES teritorijos ribų (pvz., į Kazachstaną, Uzbekistaną ir pan.);
- pirkėjas įgyja teisę disponuoti naudotu automobiliu kaip jo savininkas;
- turi įrodymus, patvirtinančius aukščiau nurodytas aplinkybes (kokius įrodymus reikia turėti yra išvardinta PVM įstatymo 56 straipsnio apibendrintame paaiškinime (komentare)).

7 pavyzdys

2023 m. vasario mėn. Lietuvos įmonė A, PVM mokėtoja, taikanti specialią apmokestinimo PVM schemą, Ukrainos įmonei B Lietuvoje už 10 000 eurų (šio automobilio įsigijimo kaina - 9 000 eurų) parduoda naudotą automobilį. Automobilį į Ukrainą išveža automobilio pirkėja - Ukrainos įmonė B (šios įmonės vardu įforminama eksporto deklaracija). Lietuvos įmonė turi dokumentus, patvirtinančius, kad automobilis yra išvežtas į Ukrainą (naudoto automobilio importo deklaracijos į Ukrainą kopiją). Šiuo atveju įmonė A maržai taiko 0 proc. PVM tarifą. Naudoto automobilio apmokestinamąją vertę - maržą 1 000 eurų (10 000 - 9 000) traukia į PVM deklaracijos 16 laukelį „Sandorių, kuriems taikoma speciali apmokestinimo schema, marža“.

Taikant standartinį PVM tarifą marža apmokestinama, kai naudoti automobiliai tiekiami bet kokiam pirkėjui vidaus rinkoje ar išvežami į kitą ES valstybę narę.

Svarbu įsidėmėti! Kai pardavėjas, PVM mokėtojas, taiko specialią naudotų automobilių apmokestinimo PVM schemą, tai jis tiekiamų naudotų automobilių PVM sąskaitoje faktūroje privalo nurodyti „Maržos apmokestinimo schema. Naudotos prekės“.

8 pavyzdys

2023 m. vasario mėn. Lietuvos įmonė A, PVM mokėtoja, taikanti specialią naudotų automobilių apmokestinimo PVM schemą, Latvijos piliečiui B patiekė naudotą automobilį už 10 000 eurų (šio automobilio įsigijimo kaina 9 000 eurų). Išrašytoje naudoto automobilio PVM sąskaitoje faktūroje nurodo, kad naudotam automobiliui taikoma marža.

Šiuo atveju įmonė nuo maržos turi apskaičiuoti PVM, taikant 2023 m. vasario mėn. galiojantį standartinį 21 proc. PVM tarifą (šios nuo maržos apskaičiuotos automobilio pardavimo PVM sumos išrašytoje PVM sąskaitoje faktūroje neišskiria). Nuo maržos apskaičiuotą pardavimo PVM sumą - 174 eurų (10 000 - 9 000) x 21 / (100 + 21) įmonė turi traukti į to mokesčio laikotarpio, kurį naudotas automobilis buvo patiektas Latvijos piliečiui, PVM deklaracijos 29 laukelį „Standartinio tarifo pardavimo PVM“, apmokestinamąją vertę - 826 eurų (1 000 - 174) - į 16 laukelį „Sandorių, kuriems taikoma speciali apmokestinimo schema, marža“.

Atkreipiame dėmesį, kad pardavėjas, PVM mokėtojas, tuo pačiu metu vienus naudotus automobilius gali apmokestinti taikydamas specialią apmokestinimo PVM schemą ir PVM skaičiuoti nuo maržos, kitus automobilius gali apmokestinti netaikant minėtos schemos ir PVM skaičiuoti nuo visos tiekiamo naudoto automobilio apmokestinamosios vertės.

Svarbu įsidėmėti, kad specialios apmokestinimo PVM schemos taikymo atvejais PVM mokėtojas privalo tvarkyti atskirą naudotų automobilių pirkimo ir pardavimo apskaitą. Naudotų automobilių pirkimo - pardavimo duomenys turi būti registruojami laisvos formos pirkimo - pardavimo žurnale, kurio rekvizitai ir reikalavimai nustatyti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. birželio 20 d. įsakyme [Nr. 170](#) „Dėl Naudotų prekių, meno kūrinių, kolekcinų ir (arba) antikvarinių daiktų pridėtinės vertės mokesčio skaičiavimo nuo maržos papildomų reikalavimų nuostatų“.

III. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ APMOKESTINIMAS PVM, KAI MARŽOS SCHEMA NETAIKOMA

4. Kaip apskaičiuojamas PVM, kai tiekiamiems naudotiems automobiliams netaikoma maržos apmokestinimo schema?

Kai PVM mokėtojas pasirenka PVM skaičiuoti nuo visos tiekiamo naudoto automobilio apmokestinamosios vertės, tai:

- ❖ **tiekdamas tokį automobilį Lietuvoje**, kai automobilis neišgabenamamas iš Lietuvos:
  - apmokestina standartiniu PVM tarifu, jeigu PVM mokėtojas:
    - automobilio pirkimo (importo) PVM buvo įtraukęs į PVM atskaitą;
    - naudotą automobilį buvo įsigijęs be PVM Lietuvoje ar ES teritorijoje ar iš pirkėjo, kuris taikė specialią apmokestinimo PVM schemą;
  - neapmokestina PVM pagal PVM įstatymo 33 straipsnį, jei PVM mokėtojas šio automobilio pirkimo (importo) PVM, vadovaudamasis PVM įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 3 punktu, nebuvo įtraukęs į PVM atskaitą;
- ❖ **išgabendamas iš ES teritorijos** (plačiau apie tai žr. atsakymą į 7 klausimą):
  - gali taikyti 0 proc. PVM tarifą, jei turi įrodymus, kad automobilis išgabentas iš ES teritorijos arba
  - taiko standartinį PVM tarifą, jei neturi įrodymų, kad automobilis išgabentas iš ES teritorijos;
- ❖ **tiekdamas naudotą automobilį į ES valstybes nares** gali apmokestinti taikydamas:
  - 0 proc. PVM tarifą (plačiau žr. atsakymą į 5 klausimą);
  - standartinį PVM tarifą arba
  - neapmokestina PVM pagal PVM įstatymo 33 straipsnį, jei PVM mokėtojas šio automobilio pirkimo (importo) PVM, vadovaudamasis PVM įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 3 punktu, nebuvo įtraukęs į PVM atskaitą.

Primename, kad PVM įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta, kad į PVM atskaitą netraukiamas pirkimo arba importo PVM už lengvąjį automobilį, skirtą vežti ne daugiau kaip 8 žmones (neskaičiuojant vairuotojo), arba nurodytos klasės automobilį, priskiriamą visureigių kategorijai, jeigu automobilis nebus tiekiamas arba išnuomojamas, taip pat juo nebus teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos arba jeigu automobilis nebus priskirtas specialios paskirties transporto priemonei. Šios nuostatos netaikomos, jei po 2023 m. sausio 1 d. buvo įsigytas elektromobilis, kurio įsigijimo kaina neviršijo 50 000 eurų (įskaitant PVM).

5. Kokiais atvejais tiekiant į ES valstybę narę naudotus automobilius taikomas 0 proc. PVM tarifas?

Taikant 0 proc. PVM tarifą apmokestinami į kitą valstybę narę tiekiami naudoti automobiliai, kai jie parduodami kitoje ES valstybėje registruotam PVM mokėtojui ir išgabunami iš šalies teritorijos į kitą valstybę narę (neatsižvelgiant į tai, kas (prekių tiekėjas, pirkėjas ar bet kurio iš jų užsakymu trečioji šalis) prekes gabena)). PVM mokėtojui 0 proc. PVM tarifą tiekiamiems naudotiems automobiliams į ES šalis gali taikyti, jei:

1) išrašytoje naudotų automobilių pardavimo PVM sąskaitoje faktūroje nurodo kitos ES valstybės pirkėjo, PVM mokėtojo, kodą ir turi įrodymų, kad tas pirkėjas, kuriam prekės išgabentos kitoje ES valstybėje yra registruotas PVM mokėtoju ir kad jo PVM mokėtojo kodas galioja. PVM mokėtojų identifikacinius duomenis galima patikrinti:

- Europos Komisijos interneto svetainėje http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/;
- paskambinus bendruoju VMI prie FM telefonu +370 5 260 5060;
- i.MAS portale:

- a) tiesiogiai i.MAS portale pateikiant užklausa;
  - b) naudojant i.MAS žiniatinklio paslauga (angl. *WebService*);
- 2) pirkėjas įgyja teisę disponuoti naudotu automobiliu kaip jo savininkas;
  - 3) pardavėjas pateikia Prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo į kitas valstybes nares ataskaitą (FR0564 forma).

6. Kokiais atvejais į ES valstybę narę tiekiami naudoti automobiliai apmokestinami, taikant standartinį PVM tarifą?

Kai netenkinamos atsakyme į 5 klausimą nurodytos sąlygos, tai į kitą ES valstybę narę tiekiami naudoti automobiliai apmokestinami taikant standartinį PVM tarifą.

7. Kokiais atvejais iš ES teritorijos išgabenti naudoti automobiliai apmokestinami PVM taikant 0 proc. PVM tarifą?

Naudoti automobiliai apmokestinami taikant 0 proc. PVM tarifą pagal PVM įstatymo 41 straipsnį, kai juos pardavėjas, PVM mokėtojas:

- parduoda ir pats ar jo užsakymu kitas asmuo išgabena iš ES teritorijos (pvz., į Ukrainą ir pan.);

1 pavyzdys

Lietuvos įmonė A, PVM mokėtoja, netaikanti specialios apmokestinimo PVM schemos naudotiems automobiliams, 2023 m. vasario mėn. keturis naudotus automobilius pardavė Ukrainos įmonei B. Šiuos automobilius į Ukrainą išgabeno įmonė A. Įmonė A turi dokumentus, patvirtinančius, kad naudoti automobiliai yra išgabenti į Ukrainą (pvz., turi Ukrainos muitinės įstaigos patvirtintą importo deklaracijos kopiją, patvirtinančią, kad iš Lietuvos išgabentiems automobiliams Ukrainoje buvo įforminta importo procedūra) ir todėl ji tiekiamiems naudotiems automobiliams pritaikė 0 proc. PVM tarifą.

- parduoda pirkėjui, kuris yra įsikūręs už Lietuvos teritorijos ribų (nesvarbu, ar pirkėjas yra iš ES valstybės, ar trečiosios šalies) ir Lietuvoje neturi padalinio, ir naudotas automobilis pirkėjo ar jo užsakymu kito asmens yra išvežamas iš ES teritorijos ribų (pvz., į Ukrainą ir pan.);

- pirkėjas įgyja teisę disponuoti naudotu automobiliu kaip jo savininkas;
- turi įrodymus, patvirtinančius aukščiau nurodytas aplinkybes (gabenimo, apmokėjimo dokumentai, muitinės dokumentas, patvirtinantis, kad prekės išgabentos iš ES teritorijos ir kt.).

2 pavyzdys

Lietuvos įmonė A, PVM mokėtoja, netaikanti specialios apmokestinimo PVM schemos naudotiems automobiliams, 2023 m. sausio mėn. po vieną naudotą automobilį Lietuvoje pardavė Ukrainos ir Latvijos piliečiams, kurie patys automobilius išgabeno iš Lietuvos. Automobilių pirkėjai raštiškai patvirtino, jog automobiliai bus išgabenti už ES teritorijos ribų. Be to, parduodama šiuos automobilius, įmonė A susitarė su pirkėjais, kad šie įmonei pateiks užsienio valstybės (ne ES valstybės narės) įformintą muitinės dokumentą (ar muitinės įstaigos patvirtintą dokumento kopiją), liudijantį, kad iš Lietuvos išgabentam automobiliui užsienio valstybėje buvo įforminta muitinės procedūra ar kitas muitinės sankcionuotas veiksmas. Įmonė A tiekiamiems naudotiems automobiliams pritaikė 0 proc. PVM tarifą.

Šiuos automobilius iš Lietuvos išvežė patys automobilių pirkėjai. Ukrainos pilietis automobilį išvežė į Ukrainą, Latvijos pilietis - į Šveicariją. Abu pirkėjai įformino automobilių eksporto bei importo deklaracijas ir Lietuvos įmonei pateikė Ukrainos bei Šveicarijos muitinės įstaigos patvirtintas importo deklaracijų kopijas, patvirtinančias, kad iš Lietuvos išgabentiems automobiliams Ukrainoje ir Šveicarijoje buvo įforminta importo procedūra.

8. Ar reikia skaičiuoti PVM, kai naudotus automobilius tiekia ne PVM mokėtojas?

Kai naudotus automobilius parduoda asmuo, ne PVM mokėtojas (pvz., gyventojas), kuris pagal PVM įstatymo nuostatas neprivalo registruotis PVM mokėtoju, tai tokiu atveju parduodant automobilius tiek Lietuvos, tiek ES valstybės, tiek ne ES valstybės pirkėjui PVM skaičiuoti nereikia. Naudoto automobilio pardavimą PVM mokėtojais nesančios įmonės, fiziniai asmenys, vykdančys

ekonominę veiklą įformina sąskaita faktūra, gyventojai, nevykdantys ekonominės veiklos, - pirkimo - pardavimo sutartimi.

IV. NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ ĮSIGIJIMAS

9. Ką turi žinoti naudotus automobilius iš ES valstybių įsigyjantis Lietuvos pirkėjas?

Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį į tai, kas yra naudotų automobilių pardavėjas, t. y. išsiaiškinti, ar ES valstybės pardavėjas taiko naudotų automobilių specialią apmokestinimo PVM schemą ir PVM skaičiuoja nuo maržos, ar šios schemos netaiko. Šiuo atveju išrašytoje naudoto automobilio pardavimo PVM sąskaitoje faktūroje turi būti nurodomas ES valstybės PVM įstatymo arba 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau - Direktyva 2006/112/EB) nuostata, reglamentuojanti naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos taikymą (t. y. gali būti nurodoma, kad taikomi Direktyvos 2006/112/EB 326 - 332 straipsniai, arba nurodoma, kad taikoma speciali naudotų automobilių apmokestinimo PVM schema ar maržos schema).

10. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti PVM, jei šio automobilio pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, taikantis naudotų automobilių specialią apmokestinimo schemą?

Jei naudotų automobilių pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, taikantis specialią naudotų automobilių apmokestinimo PVM schemą, tai tokių automobilių įsigijimas Lietuvoje nėra PVM objektas ir pirkėjui jokių PVM mokesčių prievolių neatsiranda. Tačiau šiuo atveju naudotų automobilių pirkėjas turėtų būti pakankamai rūpestingas, kad įsitikintų, jog marža buvo pritaikyta faktiškai, o ne tik nurodyta PVM sąskaitoje faktūroje.

Pažymėtina, kad nustatant iš kitų valstybių narių įsigytų prekių 14 000 eurų ribą, kurią viršijus atsiranda prievolė registruotis PVM mokėtoju, naudotų automobilių, kurie įsigyti taikant specialiąją apmokestinimo schemą (maržą), vertės netraukiamos.

11. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti PVM, jei pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, netaikantis naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos?

Jei naudotų automobilių pardavėjas yra ES valstybės PVM mokėtojas, kuris netaiko naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos, tai:

- kai naudotus automobilius įsigyja Lietuvos PVM mokėtojas (įskaitant ir tuos asmenis, kurie PVM mokėtojais yra įsiregistravę dėl prekių įsigijimo iš kitų ES valstybių narių), tai toks įsigijimas yra PVM objektas ir pirkėjas nuo įsigytų automobilių apmokestinamosios vertės (naudoto automobilio PVM sąskaitoje faktūroje nurodytos pirkimo kainos, išskyrus PVM) turi apskaičiuoti pardavimo PVM, taikant standartinį PVM tarifą. Prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda, kai išrašoma naudoto automobilio pardavimo PVM sąskaita faktūra, bet ne vėliau kaip 15 dieną kito mėnesio, einančio po to, kurį automobilis buvo išgabentas. Duomenis apie įsigytų naudotų automobilių apmokestinamąją vertę ir apskaičiuotą naudoto automobilio pardavimo PVM reikia traukti į to mokesčio laikotarpio PVM deklaraciją (FR0600 forma), kada nustatyta tvarka šis pardavimo PVM turėjo būti apskaičiuotas.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad Lietuvos PVM mokėtojas įsigyto lengvojo naudoto automobilio pirkimo PVM į PVM atskaitą gali traukti tik tokiu atveju, jei tą naudotą automobilį numato parduoti arba išnuomoti, arba juo teikti keleivių vežimo už atlygį paslaugas, arba jei tas automobilis yra elektromobilis, kurio įsigijimo kaina neviršija 50 000 eurų (įskaitant PVM) arba jei tas automobilis yra specialios paskirties transporto priemonė, skirta PVM apmokestinamai veiklai. PVM mokėtojai, kurie tokiais įregistruoti vien dėl prekių įsigijimų iš kitų ES valstybių, ir nevykdo jokios ekonominės veiklos, įsigyto naudoto automobilio apskaičiuoto pardavimo PVM negali traukti į PVM atskaitą.

Lietuvos PVM mokėtojas, savo veiklai įsigyjantis naudotą automobilį iš ES valstybės PVM mokėtojo, kuris netaiko naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos, turi pardavėjui pranešti savo PVM mokėtojo kodą, kurį pardavėjas galėtų nurodyti parduodamo naudoto automobilio PVM sąskaitoje faktūroje.

1 pavyzdys

Vokietijos PVM mokėtojas, kuris netaiko naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos, 2023 m. kovo mėn. Lietuvos PVM mokėtojui parduoda 8 naudotus automobilius, skirtus perpardavimui, už 40 000 eurų. Lietuvos PVM mokėtojas nurodo Vokietijos PVM mokėtojui savo PVM mokėtojo kodą Lietuvoje.

Vokietijos PVM mokėtojas, žinodamas, kad turės prekių išgabenimą į kitą ES valstybę patvirtinančius dokumentus ir galėdamas į parduotų automobilių PVM sąskaitą faktūrą įrašyti Lietuvos PVM mokėtojo kodą, naudotus automobilius parduoda taikydamas 0 proc. PVM tarifą.

Lietuvos PVM mokėtojui atsiranda prievolė apskaičiuoti PVM už įsigytus naudotus automobilius. Prievolė apskaičiuoti įsigytų automobilių PVM atsiranda tą mėnesį, kai išrašoma PVM sąskaita faktūra, t. y. 2023 m. kovo mėn. (pateiktu atveju tai bus 8 400 eurų PVM suma).

2 pavyzdys

Prancūzijos PVM mokėtojas, kuris netaiko naudotų automobilių specialios apmokestinimo PVM schemos, 2023 m. sausio mėn. Lietuvos PVM mokėtojui parduoda 2 naudotus automobilius, skirtus perpardavimui, už 10 000 eurų. Šių automobilių pardavimą Prancūzijos PVM mokėtojas įformina 2023-01-30 išrašydamas PVM sąskaitą faktūrą, kurioje nurodo Lietuvos PVM mokėtojo kodą.

Prancūzijos PVM mokėtojas, žinodamas, kad turės prekių išgabenimą į kitą ES valstybę patvirtinančius dokumentus, naudotus automobilius parduoda taikydamas 0 proc. PVM tarifą.

Lietuvos PVM mokėtojui šie naudoti automobiliai buvo atgabenti 2023-02-05. Lietuvos PVM mokėtojui prievolė apskaičiuoti PVM už įsigytus naudotus automobilius atsiranda tą mėnesį, kai išrašyta PVM sąskaita faktūra, t. y. sausio mėnesį (pateiktu atveju tai bus 2 100 eurų PVM suma).

- kai naudotus automobilius įsigyja PVM mokėtoju Lietuvoje neįsiregistravęs:
    - apmokestinamasis asmuo, vykdamas ekonominę veiklą (pvz., nedidelė įmonė, fizinis asmuo, įsigijęs verslo liudijimą ir kt.),
    - juridinis asmuo, kuris nėra apmokestinamasis asmuo (pvz., biudžetinė įstaiga, vykdamas tik jai nustatytas funkcijas ir pan.),
    - apmokestinamasis asmuo, vykdamas tik veiklą, kuriai skirtų prekių ir paslaugų pirkimo (importo) PVM pagal PVM įstatymo nuostatas negali būti atskaitomas (pvz., bankas ar draudimo įstaiga, teikianti PVM neapmokestinamas paslaugas, sveikatos priežiūros įstaiga, vykdamas PVM neapmokestinamą veiklą ir pan.),
    - ūkininkas, kuriam taikoma kompensacinio PVM tarifo schema,
- ir minėtų asmenų praėjusiais kalendoriniais metais ar einamaisiais metais visų iš kitų ES valstybių apmokestinamų asmenų įsigytų prekių (išskyrus prekes, kurias parduodant buvo pritaikyta marža, naujas transporto priemonės ir / arba akcizais apmokestinamas prekes) vertė nėra didesnė kaip 14 000 eurų, tai įsigytų naudotų automobilių pardavimo PVM skaičiuoti nereikia.
- Jei minėtoji vertė per nurodytą laikotarpį viršys 14 000 eurų ribą ir asmuo nebus įsiregistravęs PVM mokėtoju, tai jis nuo įsigyto automobilio apmokestinamosios vertės (pirkimo kainos, išskyrus PVM) turės apskaičiuoti naudoto automobilio pardavimo PVM, taikant standartinį PVM tarifą. Šis pardavimo PVM turi būti įtrauktas į to laikotarpio, kada atsiranda prievolė apskaičiuoti įsigytų prekių pardavimo PVM (PVM įstatymo 14 straipsnio 11 punkte nustatyta, kad prievolė apskaičiuoti PVM už prekių įsigijimą iš kitos valstybės narės atsiranda, kai šių prekių tiekėjas išrašo PVM sąskaitą - faktūrą, bet ne vėliau kaip kito mėnesio, einančio po mėnesio, kurį prekės buvo išgabentos, 15 dieną), Pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju neįregistruoto asmens mokėtino pridėtinės vertės mokesčio apyskaitos FR0608 formą (toliau - Apyskaita (FR0608 forma)) ir iki kito mėnesio 25 dienos turi būti sumokėtas į biudžetą.

3 pavyzdys

Tarkime, kad Lietuvos viešoji įstaiga:

1. 2023 m. liepos mėn. iš Vokietijos įmonės, PVM mokėtojos, kuri netaiko naudotų automobilių specialios PVM apmokestinimo schemos, už 5 000 eurų įsigyja naudotą automobilį. Kadangi Lietuvos viešoji įstaiga negalėjo nurodyti savo PVM mokėtojos kodo, tai Vokietijos įmonė PVM sąskaitoje faktūroje apskaičiuoja „vokišką“ naudoto automobilio pardavimo PVM.

Lietuvos viešoji įstaiga praėjusiais kalendoriniais metais bei einamaisiais (2023) metais prekių iš ES valstybių įsigijo mažiau nei už 14 000 eurų, todėl ji neprivalo apskaičiuoti Lietuvoje įsigyto naudoto automobilio pardavimo PVM.

2. 2023 m. rugsėjo mėn. ši viešoji įstaiga planuoja iš Vokietijos įmonės įsigyti dar vieną naudotą automobilį už 10 000 eurų (su „vokišku“ PVM). Šiuo atveju Lietuvos viešosios įstaigos iš ES valstybių įsigytų prekių vertė einamaisiais metais viršija 14 000 eurų, todėl Lietuvos viešoji įstaiga prieš įsigydama naudotą automobilį turi registruotis PVM mokėtoja, pranešti tiekėjui savo PVM mokėtojo kodą ir apskaičiuoti įsigyto automobilio pardavimo PVM.

Jeigu Lietuvos viešoji įstaiga neįsiregistruoja PVM mokėtoja, tai Vokietijos įmonė PVM sąskaitoje faktūroje papildomai apskaičiuoja „vokišką“ PVM. Be to, Lietuvos viešajai įstaigai įsigijus naudotą automobilį, dėl kurio vertės buvo viršyta 14 000 eurų riba, atsiranda prievolė apskaičiuoti PVM už prekių įsigijimą. Prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda, kai išrašoma PVM sąskaita faktūra (t. y. 2023 m. rugsėjo mėn.). Šiuo atveju Lietuvos viešoji įstaiga iki 2023-10-25 mokesčių administratoriui turi pateikti rugsėjo mėnesio Apyskaitą (FR0608 forma), kurioje turi nurodyti įsigyto naudoto automobilio apskaičiuotą pardavimo PVM 2 100 eurų (10 000 x 21 / 100), kurį privalo į biudžetą sumokėti taip pat iki 2023-10-25.

- kai naudotą automobilį įsigyja Lietuvos fizinis asmuo, kuris nėra PVM mokėtojas ir nevykdo ekonominės veiklos, tai atvežus automobilį į Lietuvą nuo įsigyto automobilio vertės skaičiuoti pardavimo PVM nereikia.

12. Ar nuo įsigyto naudoto automobilio vertės reikia skaičiuoti pardavimo PVM, jei to automobilio pardavėjas yra ES valstybės asmuo, ne PVM mokėtojas?

Jei naudotą automobilį Lietuvos pirkėjas (PVM mokėtojas, ne PVM mokėtojas, neapmokestinamasis asmuo (pvz., biudžetinė ar viešoji įstaiga), gyventojas ir kt.) įsigyja iš ES valstybės asmens, kuris nėra įsiregistravęs PVM mokėtoju ir pagal ES valstybės reikalavimus juo neprivalo būti, tai, atgabenus į Lietuvą tokį automobilį, jokių PVM mokesčių prievolių neatsiranda.

Be to, tokių įsigytų automobilių vertės neįskaičiuojamos į 14 000 eurų sumą, dėl kurios atsirastų prievolė registruotis PVM mokėtoju Lietuvoje, nes šios prekės įsigyjamos iš ES ne PVM mokėtojų, kurie ir neprivalo jais būti.